

Papež Frančišek

**POSLANICA SVETEGA OČETA FRANČIŠKA
za XXXI. svetovni dan bolnikov**

11. februar 2023

»Poskrbi zanj«.

Sočutje kot sinodalno izvajanje zdravljenja

Dragi bratje in sestre!

Bolezen je del naše človeške izkušnje. Vendar pa lahko postane nečloveška, če jo živimo v osamljenosti in zapuščenosti, če je ne spremljata skrb in sočutje. Ko hodimo skupaj, je normalno, da se nekdo počuti slabo, da se mora ustaviti zaradi utrujenosti ali zaradi kakšne nezgode na poti. Tam, v takšnih trenutkih vidimo, kako hodimo: ali v resnici *hodimo skupaj*, ali pa smo samo na isti poti, vendar vsak zase, pazimo na svoje koristi in pustimo, da se drugi »znajdejo«. Zato vas na ta XXXI. svetovni dan bolnikov, sredi sinodalne poti, vabim k razmišljanju o dejstvu, da se lahko ravno ob izkušnji krhkosti in bolezni naučimo hoditi skupaj skladno z Božjim slogom, ki je bližina, sočutje in nežnost.

V Knjigi preroka Ezekielja v veliki prerokbi, ki predstavlja enega od vrhuncev vsega razodetja, Gospod govori takole: »Sam bom pasel svoje ovce in sam jim bom dajal počitek, govori Gospod Bog. Izgubljene bom poiskal, razgnane pripeljal nazaj, polomljene obvezal, bolne okrepljal [...] Pasel jih bom, kakor je prav« (34,15-16). Izkušnja izgubljenosti, bolezni in slabosti so seveda del naše poti: ne izključujejo nas iz Božjega ljudstva, ampak nas celo postavljajo v središče pozornosti Gospoda, ki je Oče in na poti noče izgubiti niti enega od svojih otrok. Gre torej za to, da se učimo od Njega, da bi bili v resnici skupnost, ki hodi skupaj in je sposobna ne pustiti, da bi jo okužila kultura odmetavanja.

Kot veste, okrožnica *Vsi bratje* predlaga aktualizirano branje prilike o usmiljenem Samarijanu. Izbral sem jo kot tečaj, kot točko preobrata, da bi mogli iziti iz »senc zaprtega sveta« ter »misliti in rojevati odprt svet« (prim. št. 56). Med to Jezusovo priliko in med mnogimi načini, na katere je danes bratstvo zanikano, namreč obstaja globoka povezava. Predvsem dejstvo, da pretepeni in oropani človek *zapuščen* ob poti, predstavlja stanje, v katerem je puščenih preveč naših bratov in sester v trenutku, ko najbolj potrebujejo pomoč. Ni lahko razločevati, kateri napadi na življenje in na njegovo dostojanstvo izvirajo iz naravnih vzrokov in katere povzročajo krivice in nasilje. V resnici raven neenakosti in prevlada koristi nekaterih že tako vplivata na vsako človeško okolje, da imamo težko katero koli izkušnjo za »naravno«. Vsako trpljenje se dogaja v neki »kulturi« in med njenimi protislovji.

Pri tem pa je pomembno, da prepoznamo stanje samote in zapuščenosti. Gre za grozovitost, ki jo lahko premagamo pred vsako drugo krivico, ker – kot pripoveduje prilika – je za njeno odpravo dovolj trenutek pozornosti, notranji vzgib sočutja. Dva mimoidoča, ki sta veljala za verna, vidita ranjenca in se ne ustavita. Tretjega pa, Samarijana, nekoga, ki je predmet prezira, pa gane sočutje in posrbi za tujca ob poti ter z njim ravna kot z bratom. Ko to stori, ne da bi na to sploh mislil, spremeni stvari, ustvari bolj bratski svet.

Bratje, sestre, nikoli nismo pripravljeni na bolezen. Pogosto tudi ne na sprejemanje starosti. Bojimo se ranljivosti, prežemajoča kultura trga pa nas sili, da jo zanikamo. Za krhkost ni prostora. In tako nas zlo, ko vdre in nas napade, omamljene pusti na tleh. Takrat se lahko zgodi, da nas drugi zapustijo, ali pa se nam zdi, da jih moramo zapustiti, da se v odnosu do njih ne bi počutili kot breme. Na ta način se začne osamljenost in nas zastrupi grenak občutek krivice, zaradi katerega se zdi, da so se zaprla tudi nebesa. Pravzaprav se naprezamo, da bi ostali v miru z Bogom, ko se uničuje naš odnos z drugimi in s seboj. Zato je tudi glede bolezni tako pomembno, da se vsa Cerkev meri po evangeljskem zgledu usmiljenega Samarijana, da bi postala veljavna »poljska bolnišnica«. Njeno poslanstvo se namreč, zlasti v zgodovinskih okoliščinah, ki jih doživljamo, izraža v izvajanju skrbi. Vsi smo krhki in ranljivi; vsi smo potrebni tiste sočutne pozornosti, ki se zna ustaviti, se približati, oskrbeti in olajšati. Stanje bolnih je torej klic, ki prekine brezbriznost in zadrži korak tistega, ki napreduje, kot bi ne imel sester in bratov.

Svetovni dan bolnikov v resnici ne vabi samo k molitvi in bližini s trpečimi; istočasno želi tudi osveščati Božje ljudstvo, zdravstvene ustanove in civilno družbo za nov način skupnega napredovanja. Na začetku navedena Ezekielova prerokba vsebuje zelo ostro sodbo o prednostnih nalogah tistih, ki imajo gospodarsko, kulturno in vladarsko oblast nad ljudmi: »Mleko uživajte, z volno se oblačite, tolste živali koljete, črede pa ne pasete. Oslabelih niste krepčali, bolnih niste ozdravljali, polomljenih niste obvezovali, razkropljenih niste vodili nazaj, izgubljenih niste iskali, temveč ste jim gospodovali trdo in nasilno« (34,3-4). Božja beseda je vedno razsvetljujoča in sodobna. Ne samo v ovadbi, ampak tudi v predlogu. Zaključek prilike o usmiljenem Samarijanu nam namreč nakazuje, kako se udejanjanje bratstva, ki se je začelo z osebnim srečanjem, lahko razširi na organizirano oskrbo. Gostišče, gostilničar, denar, obljuba o vzajemni obveščenosti (prim. Lk 19,34-35): vse to spominja na službo duhovnikov, na delo zdravstvenih in socialnih delavcev, na zavzetost domačih in prostovoljcev, po zaslugi katerih se na vseh koncih sveta dobro vsak dan zoperstavlja zlu.

Leta pandemije so povečala naš čut hvaležnosti za vse tiste, ki vsak dan delajo za zdravje in raziskave. Vendar ni dovolj, da bi iz tako velike kolektivne tragedije izšli s počastitvijo junakov. Covid-19 je postavil na preizkušnjo to veliko mrežo pristojnosti ter solidarnosti in je pokazal strukturne meje obstoječih sistemov socialnega varstva. Zato je nujno, da hvaležnosti v vsaki državi odgovarja dejavno iskanje strategij in virov, da bi vsakemu človeku zagotovili dostop do zdravljenja in temeljno pravico do zdravja.

»Poskrbi zanj« (Lk 10,35) je Samarijanovo priporočilo gostilničarju. Jezus ga usmeri tudi na vsakega izmed nas in nas na koncu spodbudi: »Pojdi in ti delaj prav tako.« Kot sem poudaril v *Vsi smo bratje*, nam »prilika kaže, s katerimi pobudami je mogoče spet oblikovati skupnost, začevši pri moških in ženah, ki sprejemajo krhkost drugih, ki ne dopuščajo, da se vzpostavi izključujoča družba, temveč se čutijo bližnje, dvignejo padlega človeka in mu v splošno korist vrnejo čast« (št. 67). Kajti »ustvarjeni smo bili za polnost,

ki jo lahko dosežemo samo v ljubezni. Živeti neprizadeto ob bolečini drugega ni mogoča izbira« (št. 68).

Tudi 11. februarja 2023 gledamo na Lurško svetišče kot na prerokbo, kot na učno uro, zaupano Cerkvi v osrčju sodobnosti. Ne šteje samo to, kar deluje in ni pomemben samo tisti, ki proizvaja. Bolni ljudje so v središču Božjega ljudstva, ki napreduje skupaj z njimi kot prerokba nekega človeštva, v katerem je vsak dragocen in nihče zavržen.

Priprošnji Marije, ki je Zdravje bolnikov, izročam vsakega izmed vas, ki ste bolni; vas, ki skrbite zanje v družini, z delom, z raziskovanjem in prostovoljstvom; in vas, ki si prizadevate za spletnje osebnih, cerkvenih in družbenih vezi bratstva. Vsem iz srca pošiljam svoj apostolski blagoslov.

Rim, Sv. Janez v Lateranu, 10. januarja 2023.

FRANČIŠEK